

*HIJ SCHRIJFT IN EEN LOFTACHTIG HUIS IN ROME, MET TEGENZIN. Binnenkort komt zijn nieuwe roman 'Anna' in Nederlandse vertaling uit. Bestsellerauteur Niccolò Ammaniti maakt niet veel mee, maar vindt dat niet erg: 'Ik denk dat een tekort aan leven goede verhalen oplevert. Ik leef mijn leven niet voluit, geloof ik, en daarom heb ik behoefte om het aan te vullen.'*

TEKST EVELINE RETHMEIER FOTO'S FRANCESCO ZIZOLA

## 'IK HAAT SCHRIJVEN'

**B**

*UONGIORNO!* GEEF ME NOG EVEN EEN MOMENT. *Un caffè?* roept Niccolò Ammaniti mij nog over zijn schouder na als hij de deur open heeft gedaan en direct weer de kamer uitloopt. Ik knik van *si*. Zijn Aziatische bediende neemt mijn jas aan en komt even later met een espresso aanzetten. Ik heb tijd om

even zonder de Grote Schrijver in zijn domein rond te kijken. De meest kolossale televisie die ik ooit heb gezien, dito geluidsboxen. Boekenkasten gevuld met honderden dvd's en cd's, maar nauwelijks boeken. Drie grote banken waarop fatsoenlijk rechtop zitten onmogelijk is. Veel licht, nul frutsels. Hier schrijft hij, in een loftachtig huis in een chique wijk in Rome, midden in de stad maar omgeven door groen. Zoals dat kan in Rome.

'Zo.' Hij zakt onderuit in een van de banken. Ribbroek, wollen trui, dikke sokken in Crocs-sandalen, warrig haar en een baard van een paar dagen. Iets tussen een meneer en een jongen in, waardoor ik het hele interview blijf schipperen tussen 'u' en 'jij'. Terwijl hij loom gebarend uitlegt hoe zijn schrijfproces verloopt, springen twee hondjes op de bank en vleien zich tegen hem aan. Ze kijken mij enigszins verwijtend aan. Waarschijnlijk omdat ik zojuist stiekem een foto van ze heb proberen te maken.

Waarom zou je een foto van de honden van een schrijver willen hebben? Ik vrees omdat ik fan ben. Ammaniti zelf zou me waarschijnlijk voordat ik mijn espresso op had op straat hebben gezet als hij me had gesnapt tijdens het vastleggen van zijn honden. De faam die met zijn succes komt, is hij liever kwijt dan rijk.

'Mijn privéleven gaat niemand wat aan. Ik wil geen beroemd persoon zijn. Ik ben ook niet goed in die rol. Ik snap die interesse in mij als persoon niet. Mijn leven is niet zo interessant. Ik wil ook helemaal niets over mijn privéleven kwijt, en dat willen jullie vaak toch.'

Hij kijkt mij enigszins spottend aan. Misschien denkt hij dat ik ook ga vragen naar zijn beroemde vrouw, de actrice Lorenza Indovina. Nee, want die kennen we in Nederland toch niet. Toen haar laatst op de Italiaanse televisie werd gevraagd naar haar relatie met de schrijver, wuifde zij dat snel weg met de opmerking dat ze echt niets kon zeggen, omdat Niccolò dat niet wilde: 'Anders krijg ik op mijn lazer thuis.' Ze staan bekend als het meest gereserveerde society-koppel van Italië. Deze morgen krijg ik alleen van haar mee dat ze haar 'ontbijt vandaag in de slaapkamer wil nuttigen', zoals is medegedeeld aan de bediening.

### EEN BOEK MOET NIET TROOSTEN

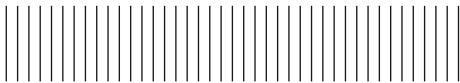
Niccolò Ammaniti is een fenomeen in Italië. Al zijn boeken zijn bestsellers en hij won menige literaire prijs. Ook in Nederland doen Ammaniti's boeken het goed. Van *Ik haal je op, ik neem je mee* werden er 300.000 verkocht, aantallen vergelijkbaar met romans van Saskia Noort en Connie Palmen. Zijn boeken zijn succesvol verfilmd door Oscarwinnende regisseurs als Gabriele Salvatores en Bernardo Bertolucci.

# NICCOLÒ AMMANITI

**NIET GOED  
IN BEROEMD  
ZIJN**

'Mijn privéleven  
gaat niemand  
wat aan.'

## ‘In mijn nieuwste boek sleept Anna het lijk van haar moeder na honderd dagen naar buiten om het vervolgens op te laten eten door de mieren.’



Wat maakt zijn boeken zo goed? De Italiaanse krant *La Repubblica* noemt hem de Charles Dickens van deze tijd die ‘horror, angst en tranen oproept’. *The Times* schreef: ‘Het Italiaanse woord voor talent is Ammaniti.’ Mij raken Ammaniti’s boeken omdat ze me altijd volledig opslokken en ik de personages en gebeurtenissen na afloop nog weken met me mee draag. Zijn beschrijvingen zijn zo rauw, zo gruwelijk, dat het niet altijd prettig is om te lezen. Dat is ook absoluut niet zijn bedoeling. ‘Ik wil dat mijn boeken onder je huid kruipen. Een boek moet niet troosten of vermaken. Dat is misschien even fijn, maar dan heb je het uit... en dan ben je het ook direct kwijt.’

*U bent wreed voor uw personages. Het is geen mooie wereld waarin ze leven.*  
‘Nee. Maar juist in het donker kan een licht fel-ler schijnen. Dat contrast interesseert me. Mijn personages moeten het moeilijk hebben, tegengewerkt worden, om tot grote daden te komen. En ik houd ervan om mijn lezers te choqueren.’

*Hoe bedoelt u? Dat klinkt wat eh... goedkoop.*  
‘Nou ja op het verkeerde been zetten; de lezer in het verhaal te laten schrikken, te verwaren. Vanuit iets vreselijks kan ook vertedering ontstaan. Een voorbeeld?’

*Graag.*  
‘In mijn nieuwste boek sleept Anna het lijk van haar moeder na honderd dagen naar buiten om het vervolgens op te laten eten door de mieren. Dat had haar moeder haar gevraagd. Ze volgt alle instructies minutieus op, terwijl het voor een dertienjarig meisje loodzwaar is. Het is wreed, maar daardoor vooral *un atto d’amore*, een daad van liefde.’

### Niccolò Ammaniti

Niccolò Ammaniti (1966) debuteerde in 1994 met *Kieuwen* en werd al snel ingelijfd door de grootste uitgever van Italië: Mondadori. Daar verscheen in 1999 *Ik haal je op, ik neem je mee* en in 2001 *Ik ben niet bang*, dat een bestseller werd en waarvoor hij in 2001 de Premio Viareggio won. In 2007 volgde de Premio Strega (de belangrijkste literaire prijs in Italië) voor zijn boek *Zo God het wil*. Ammaniti’s boeken verschijnen in 44 landen. Zijn nieuwste roman *Anna* verschijnt op 20 januari bij Lebowski publishers.

### SCRIPTIE OVER VISSEN

Een verklaring voor de gedetailleerde beschrijvingen van ontbindingsprocessen en rotten-de wonden is wellicht zijn achtergrond. Op een enkel tentamen na is Ammaniti bioloog. Zijn eerste roman *Kieuwen* (1994) is een bewerking van zijn nooit voltooide scriptie over vis-sen. Hij studeerde om zijn vader, een profes-sor in de psychologie, een plezier te doen, zegt hij zonder enige aarzeling. ‘Ik dacht dat ik om volwassen te worden iets serieus moest studeren en gewoon een baan moest vinden, net als mijn vader. Ik wilde op hem lijken. Ondertussen had ik heel andere in-teresses en passies, waarbij ik veel meer voel-de: muziek, maar vooral schrijven. Dat deed ik in mijn vrije tijd. Ik deed wat er van me ver-wacht werd: studeren, nadenken over een we-tenschappelijke carrière, net als mijn vader.’

*Waarom dacht u er nooit aan om schrijver te worden?*  
‘Ik durfde niet. Ik zag het niet als een optie en had ook niet het gevoel dat ik echt iets te ver-tellen had. Ik voelde mij niet speciaal of geta-lenteerd genoeg. Ik heb een prima jeugd gehad, maar had wel strenge ouders. Die kwamen mij echt niet vertellen dat ik ergens goed in was. Realistisch moest ik zijn, en niet te veel dromen. Het leven was al moeilijk genoeg.’

*Toch hebt u op een dag besloten de tekst aan een uitgever te laten lezen.*  
‘Ik heb in mijn leven weinig keuzes gemaakt. Het meeste overkomt me. Dat is ook met mijn debuut gebeurd. Ik geloofde niet echt in het boek, maar kwam een kennis tegen die boe-ken zocht en toen heb ik het hem laten lezen. Hij wilde het publiceren en, nou ja, het werd een succes. Anders was het ongetwijfeld in een la blijven liggen. Zoals er vast en zeker heel veel goede boeken in lades liggen. Ik had nooit verwacht dat er mensen waren die op mijn verhalen zaten te wachten.’

*En nu? Bent u er inmiddels van overtuigd dat u een schrijver bent?*  
‘Ja, ik geloof het wel. Al moet ik nog steeds zeg-gen dat ik niet denk over grote talenten te be-schikken; het zijn meer obsessies.’

### Obsessies?

‘Ja, bij een obsessie is er sprake van noodzaak. Ik krijg een verhaal in mijn hoofd. En dat laat me niet meer los. Dat blijft in mijn hoofd zit-ten en ontwikkelt zich. Dat proces kan jaren duren. Ik leef dan samen met iets waarvan ik niet weet wanneer het vorm zal krijgen, in een soort parallelle wereld. Ook als ik in de tussen-tijd andere dingen doe. Een deel van mij is continu in dat verhaal. Pas als ik ieder karak-ter begrijp en het hele verhaal tot het einde in mijn hoofd zit, klap ik mijn computer open. En nadat ik zin heb gemaakt. Dat kan soms ook nog een paar jaar duren. Ik vind dat schrij-ven zelf vreselijk. Ik ben dan eigenlijk al klaar met het verhaal. Heb er dan al jaren op ge-kauwd, het met mensen besproken.’

### Met wie?

‘Mijn vrouw, een enkele vriend, mijn uitgever. Maar het worden er steeds minder. Het wordt minder belangrijk wat anderen vinden.’

### En recensies?

‘Eerst deden ze me heel veel. Toen mijn twee-de roman *Ik ben niet bang* opeens een bestsel-ler werd en recensenten mij de hemel in pre-zen, kostte het me vier jaar om een nieuw boek te schrijven. Ik was verlamd door de angst teleur te stellen na dat succes. Ik bleef maar schrijven en schrijven aan de opvolger *Zo God het wil*, alsof ik dan maar in elk geval met de omvang zou kunnen imponeren. Uit-eindelijk heeft mijn uitgever mij gedwongen eenderde te schrappen. Gelukkig maar.’

### Maar u vindt schrijven dus een hel. Is dat geen pose?

‘Nee. Ik haat het. Het is een pijnlijk en ver-moeiend proces dat me vreselijk onzeker maakt. De eerste bladzijde is het ergst. Daar kan ik maanden over doen; een woord toevoe-gen, weer weghalen, een zin opsplitsen, een bijvoeglijk naamwoord veranderen. Als ik er eenmaal in zit, als het verhaal loopt en eruit komt zoals ik in het hoofd heb, schrijf ik ach-ter elkaar door. Soms veertien uur per dag. Ik wil het liefst zo snel mogelijk alles op papier hebben. Ook om er vanaf te zijn. Pas daarna,

bij het schaven, het herlezen, het beter ma-ken, krijg ik er weer plezier in. Dan weet ik na-melijk dat het goed komt.’

### TEKORT AAN LEVEN

Een van de honden wordt onrustig en begint rondjes te draaien op de bank. ‘Eva, hop weg-wezen! Ga maar plassen!’ De bediende neemt de honden mee naar buiten. Het cliché van de warme, hartelijke, uitbundige Italiaan is niet op Ammaniti van toepassing. Hij praat lang-zaam en is bedachtzaam, soms wat warrig en snel afgeleid. Misschien zit hij weer met een verhaal in zijn hoofd. Hij steekt een sigaret op en staart wat voor zich uit. ‘Vroeger dacht ik dat ik niet voldoende mee-maakte, niet genoeg leefde om verhalen te kunnen vertellen. Nu denk ik dat juist een tekort aan leven goede verhalen oplevert. Ik leef mijn leven niet voluit, geloof ik, en daarom heb ik behoefte om het aan te vullen. Het klinkt triest, maar ik leef dan voor iets dat ik niet zelf beleef. Dat is voor mij een voorwaar-de om te kunnen schrijven.’

### Waar begint het mee, een idee voor een verhaal?

‘Het kan een emotie zijn, zoals hardnekkige ja-loezie, waarover ik dan dagen kan nadenken en waarop ik een verhaal kan bouwen. Maar het zijn meestal locaties. Als ik graanvelden zie, kan ik daar onmiddellijk kinderen door-heen zien rennen. Bij afgebladderde verlaten fabriekshallen krijg ik ook direct een gevoel. Ik breng soms weken door op de plaatsen waar ik mijn boek wil laten afspelen. Ik moet de geo-grafie begrijpen, de kleuren, de geuren. Ik moet weten waar mijn personages zich in be-wegen. De karakters haal ik vaak uit nieuwsberichten, gek genoeg.’

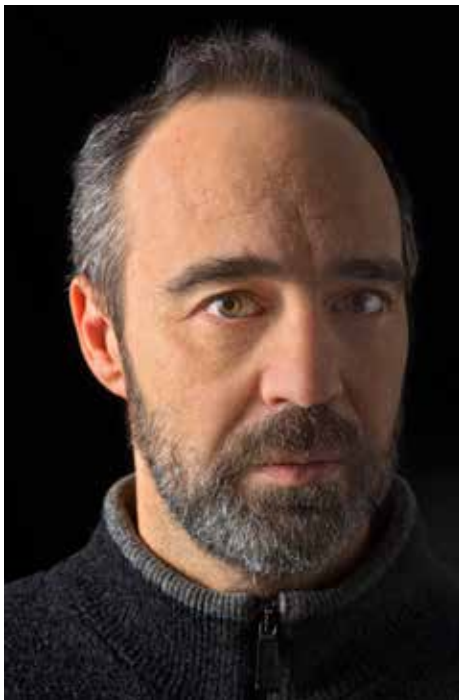
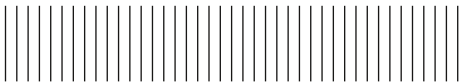
### Politici, criminelen?

Lachend: ‘Dat onderscheid is hier in Italië niet altijd te maken. Mijn personages haal ik vaak uit de onderkant van de samenleving: crimi-nelen, mensen die aan lager wal zijn geraakt. Ik fantaseer verder na een bericht in de krant en krijg op een goed moment sympathie voor zo’n personage. Ik probeer te begrijpen hoe ze werken, en graaf dan ook in mijzelf. Ik gebruik mijn eigen gevoelens om die personages te la-ten bewegen.’

### BEPERKT DOOR VOLWASSENEN

Voor zijn jongste boek *Anna*, dat eind deze maand in Nederland verschijnt, kreeg Amma-niti het idee tijdens een vakantie op Sicilië waar hij een groepje kinderen zag spelen zon-

## ‘Ik leef mijn leven niet voluit, geloof ik, en daarom heb ik behoefte om het aan te vullen. Het klinkt triest, maar ik leef dan voor iets dat ik niet zelf beleef.’



PETER PAN ‘Ik was bang om te groeien.’

der dat er een volwassene in de buurt was. Ze speelden, discussieerden, maakten regels zon-der dat een van de ouders zich ermee bemoei-de en zonder dat ze die nodig leken te hebben. Hij probeerde zich voor te stellen hoe een Sici-lië eruit zou zien waar alleen nog maar kinde-ren leefden. In *Anna* zijn alle volwassenen uit-geroeid door een virus. Kinderen moeten zelf zien te overleven en weten dat het virus je te pakken krijgt als je volwassen wordt, in het ge-val van Anna als ze ongesteld wordt.

‘Al mijn hoofdpersonen vóór Anna werden beperkt door volwassenen. Ik wilde een verhaal waarin volwassenen slechts een herinnering waren. Het gaat vooral om het belang van de herinnering. Anna houdt vast aan de herin-ning aan haar moeder en wat haar moeder haar heeft opgedragen. In een lijst die zij voor haar dood heeft geschreven, heeft zij Anna al-les van het leven proberen uit te leggen, met als belangrijkste taak: haar jongere broertje le-ren lezen als hij oud genoeg was. Om zelf ook

de lijst te kunnen gebruiken, voor als Anna er niet meer zou zijn.’

### Is het een tragisch verhaal?

‘Nee! Het gaat juist over het leven, de wil om te leven. Al die kinderen, Anna voorop, houden hoop op een toekomst, en dat er ergens op de wereld een medicijn voor het virus is gevon-den. Ze blijven zoeken naar een manier om wel verder te kunnen leven. De wil om te leven komt juist tot bloei in moeilijke situaties, als de dood dichtbij is.’

### In bijna al uw boeken hebben jongeren de hoofdrol. Waarom?

‘De tienerjaren, de *adolescenza*, dat is voor mij de belangrijkste periode in het leven. In die tijd word je gevormd voor het leven. Juist doordat emoties dan zo hard aankomen, blijven die her-inneringen het diepst. Jongeren kunnen zich nog echt ontwikkelen, dat is geweldig voor een schrijver. Een puber stelt zichzelf vragen waar-op hij het antwoord nog niet weet. Hij hangt tussen kind en volwassene in en probeert te be-palen wie hij als volwassene wordt.’

### Hoe zag u uzelf als volwassene toen u klein was?

‘Ik dacht dat ik niet in staat zou zijn om net als anderen te leven. Ik was bang om te groeien. Als je klein bent, leef je in het eeuwige heden, en dan opeens begin je jezelf vragen te stellen over je toekomst en welke plek je later wilt in-nemen. Ik zag voor mijzelf geen plaats in de grotemensenwereld. In de puberteit moet je ook beginnen met de echte interactie, met so-ciale contacten die soms ten koste gaan van je-zelf. Je moet jezelf opgeven om deel uit te kun-nen maken van de groep.’

### Maar dat geldt toch ook voor volwassenen?

‘Ja, maar kinderen kunnen veel gemakkelijker schakelen tussen heftige gevoelens: zowel hun geluk als hun pijn is extreem. Volwasse-nen zijn al getekend en gevormd en beseffen wat hun daden voor gevolgen hebben gehad. Dat maakt ze rigide. Op jongere leeftijd heb je nog een onbeperkt vermogen dingen te verge-ten en je ergens overheen te zetten. Dat maakt kinderen tot heel veel in staat.’

Gerda Meijerink vertaalde en recenseerde Duitstalige literatuur met liefdevolle nuchterheid.



NICOLETTE HOEKMEIJER/LITERAFONDS

**A**LI EN NINO, DE LIEFDESROMAN VAN KURBAN SAID, *Nachttrein naar Lissabon* van Pascal Mercier en *De voorlezer* van Bernhard Schlink, drie boeken die menigeen in zijn handen heeft gehad, zijn geen bestsellers, maar eversellers, romans die altijd in druk zijn omdat ze steeds weer nieuwe lezers aantrekken. Ze werden vertaald door de vorige week op 76-jarige leeftijd overleden Gerda Meijerink, lange tijd medewerkster voor Duitse literatuur van Vrij Nederland. Wilde je binnen een afgesproken tijd een goede vertaling hebben, dan koos je haar. Ze werkte aan alles met liefde en zonder poespas, vanaf de jaren zeventig gehard toen ze als eerste boek *Paare, Passanten* van Botho Strauss vertaalde. Daarna zouden meer dan zestig boeken volgen, waaronder Eckermanns *Gesprekken met Goethe*, de biografie van Melissa Müller over Anne Frank, en *Mijn leven*, de autobiografie van Marcel Reich-Ranicki. Ze was min of meer de vaste vertaler van Bernhard Schlink, Pascal Mercier, Hans Magnus Enzensberger en Thomas Hürlimann. Terwijl Duitsland nu op ieders lippen ligt en in veel opzichten als voorbeeld geldt, is de belangstelling voor de Duitstalige literatuur nu gering. Dat was in de jaren '70, '80 en het begin van de jaren '90 toen Meijerink in VN schreef wel anders. Heinrich Böll, Günter Grass, Peter Handke, Christa Wolf, Ingeborg Bachmann, Botho Strauss, Thomas Bernhard, Michael Krüger, Max Frisch, Martin Walser, Robert Menasse, Uwe Johnson, Hans Magnus Enzensberger waren vertrouwde namen van wie de boeken direct in de Boekenbijlage en de Republiek der Letteren werden besproken. Meijerink nam daar een flink deel

van voor haar rekening. Ze maakte ook uitvoerige interviews met Heinrich Böll en Günter Grass. Er werd in VN ook door anderen over Duitstalige literatuur geschreven (Hans Bakx, Wouter Donath Tieges, Paul Beers, Wil Rouleaux), maar Meijerink was de generaliste die iedere schrijver aankon, én een generaliste in literaire zin: met aandacht voor vorm, inhoud en wereldbeeld. Dat deed ze met liefdevolle nuchterheid en vanzelfsprekende kritische zin. Ze was geïnteresseerd in de politieke, ideologische, esthetische en metafysische kanten van het schrijverschap. Die interesse dankte ze aan haar literaire opvoeding, die begon met Lessings *Nathan der Weise*, het drama over religieuze tolerantie en de verwantschap tussen jodendom, christendom en islam. En door *Die weisse Rose*, het verhaal van Inge Scholl over de verzetsgroep van haar door de nazi's vermoorde broer en zus. Deze boeken en het werk van de scherpzinnige Heine 'hielpen me mijn eigen weg te kiezen,' zei ze eens. Hoe zuiver Meijerinks oordeel was, bleek toen in 1993 uitkwam dat Christa Wolf, de Oost-Duitse schrijfster die ze altijd met kritische waardering had gevolgd, een tijd voor de Stasi had gewerkt. Ze verwierp Wolfs pogingen zich een 'heroïsche slachtofferrol' aan te meten, maar nam niets terug van haar waardering voor enkele van haar boeken. ■

'Ik ben pas heel erg laat volwassen geworden. Eigenlijk pas sinds mijn vader heeft geaccepteerd dat ik een schrijver ben.'

HERMAN KOCH

In een eerder interview illustreerde Ammaniti dat vermogen van jongeren om te vergeten met het voorbeeld dat ze op dezelfde dag oma een kus kunnen geven, hun huiswerk kunnen maken en een dakloze in brand kunnen steken. Het in brand steken van een dakloze is onmiskenbaar een verwijzing, bewust of onbewust, naar het boek *Het diner* van Herman Koch. In die roman moeten ouders tijdens een diner beslissen wat ze moeten met hun kinderen die dit op hun geweten hebben. Ammaniti had tot 2009 nog nooit van Koch gehoord, totdat zijn boek *Ik haal je op, ik neem je mee* vijf jaar nadat het in Nederland vrij geruisloos was verschenen opeens in de bestsellerlijsten terecht kwam, nadat Herman Koch had verklaard dat Ammaniti zijn favoriete auteur is. Het boek werd opnieuw uitgegeven met op de voorkant aanbevelingen

van Koch en collega-bestsellerschrijvers Saskia Noort en Kluun. Een jaar later verscheen in Italië *Het diner* met een aanpak van Ammaniti op de voorkant: 'Koch is een meester in het in zijn greep houden van zijn lezer.' Ook dat heeft zeker bijgedragen aan het succes van Koch in Italië. Als ik hem vraag naar deze lucratieve kruisbestuiving tussen hem en Koch kijkt hij mij wat achterdochtig aan. 'Natuurlijk hoorde ik wat zijn woorden voor *Ik haal je op, ik neem je mee* in Nederland hebben gedaan en ben toen *Het diner* gaan lezen. Logisch toch? Maar ik zou nooit een boek aanprijzen dat ik niet echt goed vind. Ik vind heel weinig boeken de moeite waard.'

*Welke schrijvers, naast Koch, leest u wel met plezier?*  
 'Stephen King is een van mijn voorbeelden. Hij is een schrijver die met een paar regels een personage tot leven kan wekken. En hij is een meester in het beschrijven van jonge personages. Hij heeft diezelfde fascinatie. Maar *Anna* is mijn laatste boek met adolescenten in de hoofdrol.'

*Dat hebt u eerder gezegd.*  
 'Ja, en toch val ik er elke keer weer voor.'

DROMER

Naar eigen zeggen was Ammaniti zelf als kind teruggetrokken en verlegen, vergelijkbaar met de jongens in zijn boeken. Zoals de veertienjarige Lorenzo uit *Ik en jij* (2010) die geen zin heeft om met zijn klas op wintersport te gaan en in plaats daarvan met ski's en al een week onderduikt in de kelder van zijn eigen huis. Of de dromerige Pietro uit *Ik haal je op, ik neem je mee* die het favoriete slachtoffer is van pestkoppen op school en stiekem verliefd is op zijn beste vriendinnetje Gloria. Ze sluiten goed aan bij de kleine Niccolò die naar een carnavalsfeest op school per se als De Dood verkleed wilde gaan. Zijn moeder had geen idee wat voor kostuum ze moest maken. Niccolò wist het wel. Hij ging gekleed in een nette jas van zijn vader en is de hele avond zonder iets te zeggen in een hoek gaan staan, met zijn armen over elkaar.

Dat jongetje is nu 51 en lijkt er nog steeds volvoering in te scheppen zich niet volledig aan te passen. Een wat onverschillige, luie Peter Pan ligt inmiddels languit op de bank naast me. Maar als hij over zijn personages en verhalen praat, gaat de deur naar zijn oneindige belevingswereld open en kom je er nauwelijks nog tussen. Hij is een dromer, nog steeds, die zich liever niet te veel inspant. Denken aan zijn verhalen past meer bij hem dan ploeteren achter een computer. Ook zijn personages dromen van een beter leven. Tegengewerkt door omstandigheden en hun eigen gebreken, bereiken ze dat lang niet altijd. En dat is niet erg. In *Anna* is het belangrijker om te dromen van een medicijn en om in leven te kunnen blijven, dan de redding zelf. Of zoals Anna zich realiseert: 'Na de dood van haar ouders was ze in een eenzaamheid gestort die zo grenzeloos en zo afgestompt was, dat ze er maandenlang halfgek van was geweest, maar niet één keer, geen seconde was de gedachte in haar opgekomen om er een einde aan te maken, want ze voelde dat het leven sterker is dan alles. Het leven behoort ons niet toe, het trekt door ons heen. Haar leven was hetzelfde leven dat een kever aanspoort om op twee poten verder te strompelen als er op hem getrapt is, hetzelfde dat een slang doet wegvlugten onder de slagen van de houw terwijl hij zijn ingewanden achter zich aan sleept.'

VADERS

Ook vaders spelen een belangrijke rol in de boeken van Ammaniti. Die komen er niet best vanaf. Ze zitten zich thuis werkeloos te bezatten (*Zo God het wil*) of ontvoeren een rijkelui-kind en verstoppen dat onder de grond (*Ik ben niet bang*). Uit welk milieu ze ook komen, ze hebben met elkaar gemeen dat het strenge, harde vaders zijn. Ammaniti had zelf ook een strenge vader die pas laat overtuigd was van het schrijftalent van zijn zoon en diens beslis-sing schrijver te worden.

*U hebt zelf geen kinderen. Maar zou u het anders hebben gedaan als u zelf kinderen had?*  
 'Nee.'



CROSSING BORDER

Carolina Lo Galbo interviewde Ammaniti voor het Crossing Border festival. Ammaniti vertelt over de worsteling met zijn studie. Toen zijn familie al dacht dat hij klaar was, had hij nog nauwelijks tentamens gehaald. In plaats van zijn scriptie besloot hij fictie te gaan schrijven. Zijn eerste boek, over een man met kanker, leek op zijn eigen leven op dat moment. Hij had aan zijn vader moeten opbiechten dat hij drie jaar lang gelogen had.

Ga naar [vn.nl/ammaniti](http://vn.nl/ammaniti)

Cultuur &amp; Televisie

# Wat als een virus alle volwassenen uitroeit? **PREMIUM**



Ammaniti schreef moderne *Lord of the Flies* - Foto:Roberto Nistri



door Irene Start | 18 jan 2016

**Niccolò Ammaniti schetst in zijn nieuwe roman een gitzwarte wereld. Een virus waarvoor kinderen niet vatbaar blijken, roeit in korte tijd alle volwassenen op aarde uit.**

**Niccolò Ammaniti *Anna Lebowski*, 280 pagina's, € 19,99**

Aan hun lot overgelaten moeten de kinderen alles zelf uitvinden. De Siciliaanse Anna (13) en haar broertje Astor (8) overleven, geholpen door een schrift met adviezen dat hun moeder op haar sterfbed opstelde.

Dat de Italiaanse schrijver gefascineerd is door pubers, bleek al uit eerder werk – zijn hoofdpersonages zijn vaak jonge jongens. Nu voegt Ammaniti er een uitgebrande wereld aan toe, gezien vanuit kinderperspectief.

<
 Het verhaal echoot William Goldings klassieker *Lord of the Flies* (1954). Ook in *Anna* ontstaat een pikorde, en ontbreken de tirannieke en wilde kinderen niet. Bendes trekken rond, die Anne en Astor maar net weten af te slaan. Spannend overlevings sprookje gezet in naïeve taal, met tegentonen die zorgen voor een streepje licht.
 >

*Elsevier nummer 3, 23 januari 2016***Irene Start**

Irene Start (1970) schrijft over literatuur, design & architectuur en theater.

**Volg Irene Start****Tags**

niccolò ammaniti

Reed Business bv. Auteursrecht voorbehouden.

Op gebruik van deze site zijn de volgende regelingen van toepassing: Gebruiksvoorwaarden en Privacy Statement

The logo for RELX Group, featuring a stylized 'R' icon followed by the text 'RELX Group™'.

[\(http://www.cuttingedge.be/\)](http://www.cuttingedge.be/)

[BE \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE\)](http://www.cuttingedge.be)

[NL \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.NL\)](http://www.cuttingedge.nl)

[HOME \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/\)](http://www.cuttingedge.be/)

[COLOFON \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/COLOFON\)](http://www.cuttingedge.be/colofon)

[BOEKEN&STRIPS \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/BOEKEN-EN-STRIPS\)](http://www.cuttingedge.be/boeken-en-strips)

[FILMS \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/FILMS\)](http://www.cuttingedge.be/films)

[GAMES&TECH \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/GAMES-EN-TECH\)](http://www.cuttingedge.be/games-en-tech)

[MUZIEK \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/MUZIEK\)](http://www.cuttingedge.be/muziek)

[PODIUM&EXPO \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/PODIUM-EN-EXPO\)](http://www.cuttingedge.be/podium-en-expo)

[RADIO&TV \(HTTP://WWW.CUTTINGEDGE.BE/RADIO-EN-TV\)](http://www.cuttingedge.be/radio-en-tv)



## NIEUWSBRIEF 7/7

## Niccolò Ammaniti, 'Anna'

"Je weet pas wat liefde is als ze het van je afpakken. Liefde is gemis."

Die twee zinnen lezen we op pagina 244 van de nieuwe roman van **Niccolò Ammaniti**. Twee ronduit prachtige zinnen omwille van hun eenvoud en betekenis. Zinnen om boven je bed te hangen, op te schrijven of voor lange tijd te koesteren. Maar bovenal zijn het - als je het ons vraagt tenminste - van die zinnen die steeds meer gaan betekenen des te meer je ze leest. Ja, het zijn van die zeldzame parels die je euforisch maken wanneer je ze voor het eerst tegenkomt.

0

Like 12

### DETAILS FICTIE

## FOTO&VIDEO (/FOTO-VIDEO)



<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/cutting-edge-awards-2015-de-backstagetapes>  
[Cutting Edge Awards 2015: de backstagetapes](http://www.cuttingedge.be/photoalbums/cutting-edge-awards-2015-de-backstagetapes)  
<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/cutting-edge-awards-2015-de-backstagetapes>

[Cutting Edge Awards 2015, Arenberg Antwerpen](#)

Soms verbaast het ons wanneer we zo'n parel tegenkomen, maar dat we deze parel vinden in de langverwachte nieuwe roman van Ammaniti verbaast ons echter niets. Want wie vertrouwd is met de schrijfkunsten van deze Italiaan, weet dat hij in het verleden reeds soortgelijke zinnen heeft geschreven. Of ze zo mooi zijn als deze laten we in het midden, maar die zinnen typeren Ammaniti wel één voor één. Ze typeren hem als een schrijver die erin slaagt om veel te zeggen in weinig woorden, zonder daarvoor gebruik te moeten maken van moeilijke begrippen en/of verheven taal.

Kortom: we hebben Ammaniti altijd een meer dan aardig tot zelfs geweldig schrijver gevonden. En we zijn dan ook enthousiast deze vijftien opeenvolgende woorden tegen te komen op pagina 244 van 'Anna', om zo eigenlijk bevestigd te krijgen dat hij na al die jaren afwezigheid zijn schrijfkunsten nog niet verloren is. Al kregen we die bevestiging al wanneer we alleen nog maar de verhaallijnen van deze roman bekeken.

'Anna' vertelt het meeslepende verhaal rond een zus (Anna) en een broer (Astor) die net als alle andere kinderen in Sicilië hun ouders verliezen na de uitbraak van een in België ontstaan virus, de Rode Ziekte. Door het virus verandert de hele omgeving in een plaats zonder elektriciteit, vers water en voedsel en geldt maar één regel: de wet van de sterkste. Anna en Astor overleven aan de hand van een notitieboekje dat hun moeder hen achterliet. Als Astor vervolgens ontvoert wordt besluit Anna haar broer te gaan zoeken in de hoop daarna de overtocht naar het vasteland te maken, om op die manier een nieuwe toekomst te beginnen.

Het is een aangrijpend verhaal geworden en zoals in veel boeken van Ammaniti spelen jonge adolescenten van 13, 14 jaar oud de hoofdrol. Doch is het niet alleen een hartverscheurend verhaal. In 'Anna' verwerkt Ammaniti voldoende absurditeit en humor dat er een mooie balans wordt gevonden tussen wat je zwart en wit zou kunnen noemen.

De uitkomst is echter ook niet grijs, maar wel het recept voor een *classic* Ammaniti. De fans van de schrijver zullen dit boek dan ook verslinden, want een *classic* Ammaniti is altijd goed.

Om zo nog vlug af te sluiten met dezelfde twee zinnen die we vonden op pagina 244. "*Je weet pas wat liefde is als ze het van je afpakken. Liefde is gemis.*" Waarop we alleen maar kunnen zeggen: 'Ammaniti, verdorie, we hebben je de afgelopen jaren gemist. Welkom terug.'

**Jochen De Vos**

© Cutting Edge - 22 januari 2016

## Reageer

1 Comment

Sort by



Add a comment...



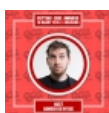
**Marijke Vanderschriek** · Anversa

Er staat een dt-fout in deze tekst: het is niet wordt ontvoert, maar wordt ontvoerd.

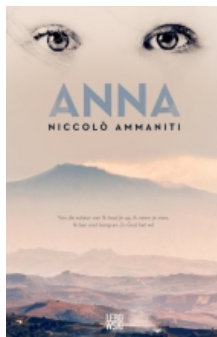
Like · Reply · Feb 13, 2016 11:10am

Facebook Comments Plugin

## TELEX BOEKEN&STRIPS



<http://www.cuttingedge.be/telex/laa> <http://www.cuttingedge.be/telex/cutti> <http://www.cuttingedge.be/telex/aff>



**Originele titel:**

Anna

**Auteur:**

Niccolò Ammaniti

**Vertaler:**

Etta Maris

**Uitgeverij:**

Lebowski Publishers

**Jaar:**

2016

**Aantal pagina's:**

280

**Zie ook**

- [interview](http://www.cuttingedge.be/interviews/niccol%C3%B2-ammaniti) Niccolò Ammaniti (<http://www.cuttingedge.be/interviews/niccol%C3%B2-ammaniti>)
- [review](http://www.cuttingedge.be/boekertartt-het-puttertje) Donna Tartt, 'Het puttertje' (<http://www.cuttingedge.be/boekertartt-het-puttertje>)
- [review](http://www.cuttingedge.be/boekenslots/marisha-pessl-nachtfilm) Marisha Pessl, 'Nachtfilm' (<http://www.cuttingedge.be/boekenslots/marisha-pessl-nachtfilm>)
- [review](http://www.cuttingedge.be/boekenslips/margaret-atwood-als-laatste-het-hart) Margaret Atwood, 'Als laatste het hart' (<http://www.cuttingedge.be/boekenslips/margaret-atwood-als-laatste-het-hart>)



<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/cutting-edge-awards-2015-arenberg-antwerpen>

<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/cutting-edge-awards-2015-arenberg-antwerpen>



<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/moya-de-feyter-wint-frappant-txt-fotoverslag>

Moya De Feyter wint Frappant TXT: fotoverslag

<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/moya-de-feyter-wint-frappant-txt-fotoverslag>



<http://www.cuttingedge.be/video/de-best-vormgegeven-boeken-de-keuze-van-diane-broeckhoven>

De Best Vormgegeven Boeken: de keuze van Diane Broeckhoven

<http://www.cuttingedge.be/video/de-best-vormgegeven-boeken-de-keuze-van-diane-broeckhoven>



<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/de-best-vormgegeven-boeken-genomineerden-slot>

De Best Vormgegeven Boeken: genomineerden (slot)

<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/de-best-vormgegeven-boeken-genomineerden-slot>

<http://www.cuttingedge.be/photoalbums/de-best-vormgegeven-boeken-genomineerden-slot>

**[BEKIJK ALLE VIDEO'S EN FOTO'S \(FOTO-VIDEO\)](#)**



<http://bit.ly/21aUucw>

**[RSS FEEDS \(RSS-FEEDS\)](#)**